

**SFINȚI OCROTITORI
AI MOLDOVEI**
canonizați în perioada
1992-2009

Carte tipărită cu binecuvântarea
Înaltpreasfințitului TEOFAN
Mitropolitul Moldovei și Bucovinei

Ediție îngrijită de P. Cuv. Arhim. Dr. Emilian Nica

Mitropolia Moldovei și Bucovinei
DOXOLOGIA
Iași, 2009

Cuprins

Cuvânt înainte	7
Sfântul Ierarh Leontie, Episcopul Rădăuților	13
Sfântul Ierarh Varlaam, Mitropolitul Moldovei.....	16
Sfântul Ierarh Petru Movilă, Mitropolitul Kievului, Galiției și al întregii Rusii Mici.....	21
Sfântul Ierarh Dosoftei, Mitropolitul Moldovei.....	29
Sfântul Cuvios Daniil Sihastrul.....	35
Sfânta Cuvioasă Teodora de la Sihla	39
Sfântul Cuvios Onufrie de la Vorona.....	45
Sfântul Cuvios Antipa de la Calapodești.....	50
Sfântul Cuvios Ioan Iacob de la Neamț – Hozevitul	55
Sfântul Voievod Ștefan cel Mare.....	63
Sfinții Cuvioși Iosif și Chiriac de la Bisericani	71
Sfinții Cuvioși Simeon și Amfilohie, sihaștrii de la Pângărați	75
Sfinții Cuvioși Rafail și Partenie de la Agapia Veche ..	83
Sfântul Ierarh Ioan de la Râșca și Secu.....	89
Sfântul Cuvios Iosif de la Varatic	94
Sfântul Cuvios Chiriac de la Tazlău.....	99
Bibliografie selectivă	103

Cuvânt înainte

*„Fiți sfinți, pentru că Eu sunt Sfânt”
(I Petru 1, 16)*

Când rostim cuvântul „sfinți”, gândul nostru se îndreaptă instantaneu către acei creștini cu profundă viețuire duhovnicească, plini de fapte de bunătate și pietate pilduitoare, pe care Biserica îi socotește vrednici a fi venerați în evlavia creștină.

Sfințenia este iubirea desăvârșită de Dumnezeu și de oameni și se dobândește prin intensitatea maximă a trăirii dragostei creștine și a tuturor valențelor ei. Sfinții sunt oameni care încă din viața lor pământească au bineplăcut lui Dumnezeu, iar după moarte au fost învredniciți de o parte din fericirea veșnică, devenind „casnici ai lui Dumnezeu” (Efeseni 2, 19), „prieteni ai lui Dumnezeu” (cf. Ioan 15, 14; Iacob 2, 23), după cum îi numește Sfânta Scriptură.

Cinstindu-i pe sfinți, noi Îl cinstim în mod indirect pe Dumnezeu, Care a dat acestora harul Său, ca prin ajutorul Lui și ostenele lor să devină persoane bineplăcute Sfintei Treimi. Sfântul Simeon Noul Teolog spune că nu ceea ce face omul contează pentru viața veșnică, ci ceea ce este el, dacă este asemenea lui Iisus Hristos Domnul nostru sau dacă este diferit și neasemănător Lui: *În viața viitoare, creștinul nu este cercetat dacă s-a lepădat de lumea întreagă pentru dragostea lui Hristos sau dacă*

și-a împărțit bogățiile sale săracilor, sau dacă a postit, sau a privegheat, sau s-a rugat, sau a plâns, sau s-a tânguie pentru păcatele sale, sau dacă a făcut orice alt lucru bun în această viață, ci este cercetat cu grijă dacă are vreo asemănare cu Hristos, așa cum un fiu seamănă cu tatăl său.

Astfel, sfinții, fiind oameni creați după chipul lui Dumnezeu, au dorit, au lucrat și au dobândit asemănarea cu Hristos, Dumnezeu-Om. Prin oameni se arată sfințenia și slava lui Dumnezeu, iar sfinții sunt cei ce s-au străduit să pună în evidență sfințenia și slava lui Dumnezeu prin viața lor. Sfinții sunt cei care au făcut vădite în lume aceste însușiri dumnezeiești, iar Dumnezeu, în dragostea și dreptatea Sa nemărginită, îi așază la loc de mare cinste întru Împărăția și Biserica Sa. Slava sfinților își are izvorul în slava lui Dumnezeu și acest lucru se arată în cult, în miridele care-i reprezintă și care sunt așezate în jurul Agnețului, care se preface în Trupul lui Hristos. Săvârșirea fiecărei Sfinte Euharistii este atât spre slava Mântuitorului Hristos, cât și spre slava sfinților. În fiecare sfânt Se sălășluiește Domnul Iisus Hristos, prin dumnezeirea și umanitatea Sa, sfântă și sfințitoare, izvor al harului.

Prin Taina Sfântului Botez, toți creștinii sunt chemați la sfințenie, devenind o faptură nouă ce participă la sfințenia lui Hristos. Existența sfinților este mărturia puterii sfințitoare a Mântuitorului Iisus Hristos asupra umanului și asupra umanității prin lucrarea Duhului Sfânt, a harului dumnezeiesc.

Istoria dezvoltării cultului sfinților în întreaga Biserică ne arată că, încă de la început, fiecare Biserică locală îi declara și rânduia pe eroii credinței în

Agapia; am sărutat și sfințele moștii. Apucat-am în zilele noastre părinți nați la bunătați și podvig și plecați la smerenie adâncu: Părintele Chiriac de la Bisericiani (...), Chiriac de la Tazlău, Epifanie de la Voroneț, Partenie de la Agapia, Ioan de la Râșca arhiepiscopul cel sfânt și minunat, Inochentie de la Probota (...).

Că Dumnezeu, Sfinția Sa, nici un neam de rodul omenesc pe pământ nu lasă nepartinic de darul Sfinției Sale. Că peste tot au atins mila Sa și-a deschis tuturor ușa de spăsenie...” (*Viața și Petrecerea Sfinților. Proloage*, Iași, 1682-1686, f. 151 v.).

Cinstea adusă unor sfinți din neamul românesc a determinat Sinodul Bisericii Ortodoxe Române să inițieze canonizarea cu cinstire locală a acestora și să hotărască generalizarea cinstirii pe 28 februarie 1950, și să hotărască generalizarea cinstirii în toată Patriarhia Română a unor sfinți cu moaște la noi în țară: Sf. Muceniță Filofteia, Sf. Cuv. Nicodim cel Sfințit, Sf. Mc. Ioan cel Nou de la Suceava, Sf. Cuv. Grigorie Decapolitul, Sf. Cuv. Parascheva de la Iași și Sf. Cuv. Dimitrie cel Nou din Basarabi. În anul 1955, luna octombrie, Sfântul Sinod a proclamat oficial canonizarea noilor sfinți români și inaugurând oficial cultul acestora; totodată s-a proclamat și generalizarea cultului pentru sfinții cu moaște la noi în țară. La această bucurie duhovnicească s-a adăugat hotărârea Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române din 20 iunie 1992, privind canonizarea și generalizarea cultului altor sfinți români; în aceeași ședință a Sfântului Sinod s-a hotărât și proclamarea solemnă a generalizării cultului sfinților români canonizați în anul 1950 și proclamați cu cinstire locală

în anul 1955. În aceeași ședință, Sfântul Sinod a hotărât proclamarea instituirii „Duminicii Tuturor Sfinților Români”, prăznuită în prima duminică de după Duminica Tuturor Sfinților.

Sfinții români ale căror vieți sunt expuse în această lucrare au fost canonizați de Sfântul Sinod al Bisericii noastre în anii 1992 (Sf. Ierarh Leontie de la Rădăuți, Sf. Cuv. Daniil Sihastrul, Sf. Voievod Ștefan cel Mare, Sf. Cuv. Teodora de la Sihla, Sf. Ioan Iacob de la Neamț), 1997 (Sf. Ierarh Petru Movilă; proclamarea oficială a canonizării a avut loc în anul 2002), 2005 (Sf. Ierarh Dosoftei, Mitropolitul Moldovei), 2007 (Sf. Ierarh Varlaam, Mitropolitul Moldovei) și în 2008 (Sf. Cuv. Iosif și Chiriac de la Bisericiani, Sf. Cuv. Simeon și Amfilohie de la Pângărați, Sf. Cuv. Rafail și Partenie de la Agapia, Sf. Ierarh Ioan de la Râșca și Secu, Sf. Cuv. Iosif de la Varatic și Sf. Cuv. Chiriac de la Tazlău). După cum se observă, în lucrarea de față sunt cuprinse numai viețile sfinților care s-au născut în Mitropolia Moldovei și Bucovinei (cu excepția Sf. Cuv. Onufrie de la Vorona), dorind prin aceasta ca binecredincioșii creștini să cunoască mai bine viața lor sfântă, faptele bune și credința statornică în Dumnezeu.

Este o bucurie și nădejde duhovnicească pentru noi, cei de astăzi, să avem rugători înaintea tronului Preasfintei Treimi sfinți din neamul nostru românesc, care au sfințit pământul Moldovei, iar acum sunt „casnici” ai lui Dumnezeu. Pentru fiecare creștin, experiența vieții sfinților pe care ne-o propovăduiește Sfânta Biserică este o luminoasă pildă și o călăuză sigură către Împărăția Cerurilor. Din viețile sfinților, din răbdarea și dragostea lor, din nevoințele și

biruințele duhovnicești, din dobândirea asemănării cu Hristos-Domnul, învățăm și noi cum să luptăm cu ispitele, cum să cucerim virtuțile și să devenim bineplăcuți înaintea lui Dumnezeu.

Sf. Ioan Gură de Aur aduce mereu în fața credincioșilor chipuri ale sfinților, îndemnându-i să le urmeze pilda, căci, zice el, cel mai bun mod de a-i cinsti pe sfinți este imitarea lor. Iar Fericitul Augustin spune: „Dacă-i iubim pe sfinți, să-i imităm”.

Cu credință statornică în iubirea sfinților pentru noi și îndrăzneala lor către Dumnezeu, le cerem sfinților români să se roage lui Hristos-Dumnezeu pentru mântuirea noastră, să se roage Mântuitorului Hristos să ne dea nouă cele de folos în viața aceasta și fericirea veșnică.

Arhim. Emilian Nica
12 februarie 2009

Sfântul Ierarh Leontie, Episcopul Rădăuților (1 iulie)

Acest sfânt purtător de Dumnezeu, Leontie, s-a născut din părinți dreptmăritori creștini, în orașul Rădăuți, la începutul secolului al XV-lea. Încă din pruncie, mergând cu părinții săi la biserică, a fost cuprins de o mare dragoste față de casa lui Dumnezeu, unde, mai apoi, asculta zilnic cu toată luarea aminte întreaga slujbă, căutând să se apropie cât mai mult sufletește de sfinții slujitori, de Cuvioșii Părinți și de ostenitorii de la această biserică voievodală.

Părinții din obștea Catedralei, văzându-l cu atâta dragoste pentru casa lui Dumnezeu și pentru sfințele slujbe, l-au primit în obștea lor, unde fericitul Leontie arăta râvnă și smerenie în toate.

Pentru viața lui duhovnicească a fost călugărit, primind numele de Lavrentie. Râvna lui pentru nevointele duhovnicești sporea tot mai mult. Luând binecuvântare de la starețul obștii, s-a îndreptat către un loc retras, nu departe de Putna, unde erau câțiva sihaștri. Mitropolitul Moldovei de atunci, Iosif Mușat, aflând de această vatră sihăstrească cu rânduială preafrumoasă, a mers și a sfințit biserica aceluia schit și, odată cu aceasta, a hirotonit în preot pe Cuviosul Lavrentie, numindu-l tot atunci egumen, potrivit dorinței acelei obști. Aici, în această cuvioasă obște, vine

să se nevoiască și Cuviosul Daniil Sihastrul, sub poața părintelui său duhovnicesc Lavrentie.

Înființându-se scaun episcopal la Rădăuți, în timpul lui Alexandru cel Bun, nu după multă vreme de la întemeierea Episcopiei Rădăuților, Cuviosul Lavrentie este chemat la această înaltă vrednicie și răspundere de ierarh. Primind harul arhieriei, din ascultare, lasă locul unde s-a nevoit, însă nu a încetat nici o clipă nevoițele sihăstrești, în chilia sălășului său episcopal. A hirotonit preoți și diaconi, a sfințit biserici și a vegheat la păstrarea rânduielilor canonice, păzind scumpătatea și pogorământul în toate cele rânduite de Biserica lui Hristos, spre folosul cel mântuitor al păstoriiților săi sufletești.

După ani mulți de arhipăstorie, simțindu-se slăbit cu trupul, s-a retras din scaunul arhieresc, reîntorcându-se la mănăstirea sa, Laura. Aici, a primit schima cea mare, luând numele de Leontie, nevoindu-se zi de zi și ducând cu adevărat viață de înger în trup, până la trecerea sa la cele veșnice.

Cunoscând dinainte sfârșitul vieții sale pământești, a chemat întreg soborul pentru a da ultimele sale povețe părintești. A rânduit ca egumen al acestei sfinte mănăstiri pe cel mai apropiat ucenic al său, pe Cuviosul Daniil Sihastrul, și, binecuvântându-l, a adormit în Domnul întru nădejdea învierii și a vieții veșnice. Credincioșii și fiii lui duhovnicești veneau la mormântul său primind binecuvântare și tămăduiri de tot felul de boli. Curând a fost dezgropat și dus la Rădăuți, potrivit dorinței credincioșilor. La racla moaștelor sale venea multă lume, din împrejurimi și chiar de la mari depărtări, cunoscând darul lui Dumnezeu care se revărsa cu prisosință asupra

celor care se rugau cu credință. În anul 1631, racla cu sfintele sale moaște a fost răpită de năvălitori străini, cum menționează cronicile, fără să se știe, nici până în ziua de azi, locul unde ele au fost depuse.

Amintirea faptelor sale minunate a rămas din generație în generație, până astăzi. Satul Laura, unde a fost mănăstirea în care s-a nevoit Sfântul Leontie pe când era egumen, înainte de a fi chemat la treapta arhieriei, îi poartă numele; acest nume de Laura era numele acelei mănăstiri. Cu rugăciunile Sfântului Ierarh Leontie, Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-ne și ne mântuiește pe noi. Amin.

Tropar, glas 8

Cu ostelile nevoițelor duhovnicești toată viața ți-ai petrecut-o și, primind vrednicia arhieriei, cu smerenie și cu frică de Dumnezeu ai slujit Biserica lui Hristos, pe Care roagă-L, Sfinte Ierarhe Leontie, să mântuiască sufletele noastre.

Condac, glas 3

Pe ierarhul lui Hristos, vasul cel preaales al Duhului Sfânt, care cu înțelepciune și smerenie s-a nevoit cu privegherea sihăstriei și cu povățuirea celor încredințați lui pe calea mântuirii, pe Sfântul Ierarh Leontie, cu cântări duhovnicești lăudându-l, îl cinstim.